

Asbest

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal mineralen die zijn opgebouwd uit microscopisch klein naaldachtige vezels. Asbest is in het verleden veelvuldig gebruikt vanwege zijn gunstige eigenschappen: het is sterk, slijtvast, bestand tegen logen, zuren en hoge temperaturen, isolerend en bovendien goedkoop. De meest toegepaste asbest soorten zijn:

- Wit asbest (chrysotiel)
- Blauw asbest (crocidoliet)
- Bruin asbest (amosiet)

Verder wordt er onderscheid gemaakt in hechtgebonden en niet-hechtgebonden asbest. Dit onderscheid is van belang omdat het iets zegt over de kans dat asbestvezels in de lucht komen en over de kans op blootstelling.

- *Hechtgebonden asbest* is asbest waarvan de vezels stevig in een dragermateriaal verankerd zitten. Als dit materiaal in goede staat verkeert, en niet wordt bewerkt of gesloopt, komen er nauwelijks vezels vrij.
- *Niet-hechtgebonden asbest* is asbest waarvan de vezels niet of nauwelijks aan een dragermateriaal zijn gebonden. De vezels kunnen dan gemakkelijk in de lucht vrijkomen en worden ingeademd.

Waar wordt asbest voor gebruikt?

De meeste asbesthoudende producten bevatten wit asbest, al is dat vaak vermengd met andere soorten. Soms is asbest aan de buitenkant van het product te herkennen aan de vezelige structuur. Vaker is het onherkenbaar in producten verwerkt. Sinds juli 1993 zijn de meeste toepassingen van asbest verboden om het risico van blootstelling zoveel mogelijk te beperken. Voorbeelden van asbesthoudende producten zijn:

- Isolatieplaten bij kachels
- Golfplaten op schuren
- Sommige plantenbakken en vensterbanken
- Beschermingslagen voor plafonds
- Ondergrondse gas- en waterleidingsbuizen
- Koppelingsplaten en remvoeringen van auto's
- Onderlagen van bepaalde soorten vloerzeil
- Beschermringen bij lantaarnpalen

Welke gezondheidseffecten kan asbest veroorzaken?

Gezondheidseffecten kunnen alleen optreden wanneer losse asbestvezels worden ingeademd. Het langdurig inademen van asbestvezels kan op den duur de volgende drie soorten gezondheidsproblemen veroorzaken:

- Longkanker: vooral rokers hebben een verhoogd risico op longkanker
- Longvlies- of buikvlieskanker (mesothelioom): een zeldzame ziekte. De kans om deze ziekte te krijgen, is groter als men veel met blauw asbest in aanraking is geweest
- Stoflongen (asbestose)

Maar lang niet iedereen die asbestvezels heeft ingeademd krijgt kanker of stoflongen als gevolg van asbest blootstelling. De kans op het krijgen van kanker door asbest wordt vooral bepaald door de hoeveelheid vezels die iemand heeft ingeademd. Dit is weer afhankelijk van de concentratie asbestvezels in de lucht en de duur van blootstelling (langdurige blootstelling verhoogt het risico op kanker ten gevolge van asbest blootstelling). Daarnaast speelt het soort asbestvezel een rol. Blauw en bruin asbest geven een grotere kans op het krijgen van kanker dan wit asbest.

Hoe kunnen asbestvezels vrijkomen?

Als asbest niet of nauwelijks aan dragermateriaal gebonden is, of als het materiaal in een slechte staat verkeert, kunnen er gemakkelijk vezels vrijkomen. Maar ook als asbesthoudend materiaal op een ondeskundige manier wordt gesloopt of bewerkt (bijv. zagen, boren of schuren van asbesthoudend materiaal), kunnen er vezels in de lucht komen en vervolgens worden ingeademd.

Welke gezondheidsrisico's zijn er door inademing van asbest in de buitenlucht?

De buitenlucht bevat asbestvezels door slijtage van asbesthoudende producten, zoals remvoeringen van vrachtwagens. Echter de hoeveelheid asbestvezels in de buitenlucht is zo klein dat de gezondheidsrisico's ten gevolge van inademing van asbest in de buitenlucht gering is.

Zaanstreek-Waterland

Vormt asbest in voedsel en water een risico voor mijn gezondheid?

Asbestvezels in voedsel en water levert, voor zover nu bekend is, geen gevaar op voor de gezondheid.

Als de bodem is verontreinigd met asbest, zijn er dan risico's voor de gezondheid?

Zolang het asbest in de bodem zit, zijn er nauwelijks gezondheidsrisico's omdat men geen losse vezels kan inademen. Echter wanneer een droge bodem wordt omgewoeld bij winderig weer kunnen asbestvezels vanuit de bodem in de lucht vrijkomen. Dit gebeurt alleen bij zeer hoge concentraties asbest in de grond. Daarom ontstaat er door asbest in de grond zelden een te hoge blootstelling aan asbestvezels in de lucht.

Wat kan ik doen als de bodem is verontreinigd met asbest?

Als de bodem is verontreinigd met asbest, moet worden voorkomen dat losse vezels in de lucht vrijkomen. Daarom kunt u de volgende voorzorgsmaatregelen nemen:

- de bodem afdekken of
- de bodem nathouden én
- de bodem zo min mogelijk betreden én
- de bodem niet bewerken.

In een tuin bieden een bedekking met graszoden, of een verharding met tegels, klinkers etc. voldoende bescherming.

Ik heb toch al over de verontreinigde grond gelopen en / of de grond bewerkt. Wat nu?

Heeft u over de onbedekte verontreinigde grond gelopen? Voorkom dan de insleep van asbesthoudende grond in uw woning. Met uw kleding en schoenen kunt u gemakkelijk grond in uw woning brengen. Als asbestdeeltjes eenmaal in uw woning zijn, zullen zij met stofzuigen telkens opnieuw in de lucht geblazen worden en neemt de kans toe dat u asbestdeeltjes inademt. Spoel daarom uw schoeisel goed schoon met water voordat u uw huis binnengaat. Kleding die vies geworden is, kunt u het beste voordat u naar binnengaat eerst bevochtigen met bijvoorbeeld een plantenspuit, daarna buiten uittrekken en vervolgens direct in de wasmachine doen.

Ik denk dat er al asbest vanuit de tuin in mijn woning terecht is gekomen. Wat nu?

Neem gladde oppervlakten (bijv. laminaatvloer, tegelvloer, kasten, tafels, etc.) af met een vochtige doek zodat het stof niet kan opwaaien. Als u alleen afstof en stofzuigt, dwarrelen de stof- en asbestdeeltjes weer op, en dalen even later weer neer.

Verdere informatie

- Landelijk Meldpunt Asbest: Via dit meldpunt kunnen burgers melding maken van asbest in hun omgeving (bodem, paden, gebruiksvoorwerpen, etc.).
Telefoon: 0800-MELDASBEST of 0800-6353272 (gratis).
Website: www.senternovem.nl/meldasbest/
- Bij vragen over asbest die niet gezondheid gerelateerd zijn kunt u terecht bij uw gemeente.
- Op de website www.rijksoverheid.nl kunt u meer informatie vinden over asbest.

Contact

Heeft u nog vragen of opmerkingen over deze informatie of wilt u informatie over andere medisch milieukundige onderwerpen, dan kunt u contact opnemen met de Medisch milieukundige.
E-mail: info@ggdzw.nl of telefoon: (0900) 254 54 54

Bronnen: GGD Amsterdam, GGD IJsselland.
Productie en uitvoering: GGD Zaanstreek-Waterland
© januari 2012